Ч. 9 (10.977). Львів, четвер 13. січня 1927. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 леїв, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Тисячу літ тюрми.

Львів, 12. січня 1927.

В низці політичних процесів, що на протязі останніх літ відбулися не лише на українських землях під Польщею, а може і в цілій Европі, володимирський процес займає передове місце. Пошукуючи за анальогією, можемо зупинитися тільки на татарбунарському процесі, що менш більш перед роком відбувся в Бесарабії та найшов широкий відгомін у світі. Одначе й татарбунарський процес не зовсім дорівнює володимирському. Схожість між цими двома небувалими актами правосуддя міститься в масовости процесів, в їх увертюрі і вступних підготуваннях, менш більш в однакових акцесоріях перед — і в часі процесу, в анальогічних спонуках і причинах цих трагічних актів, одначе заходять грубі ріжниці у висліді приноровлювання польського і румунського правосуддя.

В містечку Татар Бунар (в полудневій, українській околиці Бесарабії) румунська сігуранца (політична поліція) при допомозі провокації підготовила повстання населення проти окупаційної влади, щоби тим чином створити притоку до винищення всіх активніших елементів та крівавим терором розправитися з .. невдоволенням населення. Сігуранца, підготовивши повстання, спровадила кінноту, яка в боротьбі з безборонним населенням знищила і спалила містечко з околичними селами, в дикий, варварський спосіб знущаючись над населенням. По вказівкам сігуранци арештовано півтора сотні громадян, тортурами і нелюдськими знущаннями вимушено від них бажані признання і тоді поставлено їх перед лице румунської Теміди. Епільогом цих справок сігуранци був тзв. татарбунарський процес в Кишиневі. У висліді багато жертв сігуранци засуджено на тюрму (разом 300 літ), але й багато звільнено (до 70). Метою сігуранци, як висловника румунського режіму в окупованій Бесарабії, було крівавим актом збройної розправи з невдоволеним населенням, а опісля процесом і тюрмою кинути пострах на все населення Бесарабії і тим чином... заспокоїти його невдоволення і негодування.

Володимирський процес, що майже на протязі двох місяців скупчував біля себе напружену увагу українського громадянства, має анальогічний підклад до татарбунарського. Польська політична поліція при допомозі своїх конфідентів винюхала підготування до повстання. Акт обвинувачення твердить, що то комуністична партія Зах. України постановила викликати повстання проти Польщі, щоби відірвати від польської республики західно-українські землі (Сх. Галичину, Волинь, Холмщину, Підляша й Полісся) та приєднати їх до Рад. України. З тією метою комун. партія перейшла осінню 1924 р. на боєвий устрій і почала творити формальну армію зі сотнями, курінями, полками і бригадами. Осередком цього мілітарного руху стало повітове містечко на Волині — Володимир. Вибух повстання призначено на квітень 1925 р., але якраз в тому часі політична поліція, випереджуючи вибух повстання, перевела його ліквідацію шляхом масових арештів. Після відповідної чистки обвинувачено 151 громадян, майже всіх української народности, в державній зраді і звязаних з нею злочинах. Богато обвинувачених в поліційному слідстві під впливом аргументів слідчих „призналося" до закидуваних їм злочинів, одначе після покінчення важкої фази поліційних допитів усі вони відкликали свої признання — як вимушені побоями.

Перед польським судом у Володимирі (делегованім з Луцька) відбувся акт правосуддя над 151 обвинуваченими, майже виключно українськими селянами. І хоч по акту обвинувачення була це комуністична організація, то до комун. партії призналося тільки 11 обвинувачених, всі інші (140) заперечили свою приналежність до цеї партії. Як відомо, признання партійної приналежности це перший і основний обовязок кожного комуніста. Значить, заперечення 140 обвинувачених щодо приналежности до комун. партії, підтверджує, що вони фактично з комунізмом не мали нічого спільного. До тогож і більшість партійців заявила на процесі, що в ряди комуністичної партії загнала їх таки польська влада, яка переслідуванням усіх проявів еманципаційних змагань українського народу під Польщею примусила їх шукати опори в якійсь більшій силі, а такою була тільки всесвітня комуністична організація.

Величезне gros обвинувачених з комунізмом не мало нічого спільного. Це й признали інтелігентніші урядовці політичної поліції (комісари Савицький і Мітленер зі Львова), які—вказуючи на масу обвинувачених селян—зазначили, що це жертви істнуючого режіму. Обвинувачені—селяни—це свідоміший, активніший елемент, просвітники, що рвалися до організації, до кращого життя, а яких обсотано звоями нелегальщини, що є тільки другою стороною медалі поліційного режіму.

Всі обвинувачені в один голос твердили, що вони перейшли через пекло знущань і тортур. Богато свідків підтвердило ці зізнання обвинувачених. Рішучо заперечували твердження обвинувачених і свідків поліційні чинники (аспіранти, десятники, поліцаї і конфіденти). Суд приняв за віродостойні твердження поліційних чинників з огляду на відому сальоновість польської поліції.

Короною двомісячного процесу є присуд: 132 обвинувачених засуджено кругло на 1.000 (тисячу) літ тюрми, а тільки 19 увільнено. А саме: 9 обвинувачених засуджено на безречинцеву (досмертну) тюрму. Коли приняти, що з огляду на молодий вік засудженців та тюрма обіймає 25—30 літ, то одержимо разом 225—270 літ тюрми; далі йде 4 обв. по 15 літ, разом 60 літ, опісля 6 обв. по 12 літ, — разом 72 літ, опісля 39 по 10 літ, разом 390 літ і вкінці 60 по 4 роки, разом 240 літ, отже у висліді одержимо 987—1032, або кругло 1.000 літ. Без сумніву, присуд володимирського трибуналу можна сміло назвати світовим рекордом. Лецви чи книга правосуддя котроїнебудь европейської держави знає подібний факт.

Глухе, забите волинське містечко Володимир, колись славне й історичне, сьогодні знову здобуло свою славу, але яку іншу, відмінну, ріжну від історичної.

Рефлексії? Важко щонебудь сказати, бо судових присудів не вільно аналізувати. Зрештою, пресовий прокуратор не згодиться й на загальні рефлексії. Одначе не можна промовчати того, що у Володимирі не осягнено бажаних для польської влади успіхів. Коли у володимирському „комуністичному" процесі було 11 комуністів на 151, то в найближчому буде їх вдесятеро більше. Бо спільна недоля, спільні переходи, спільні терпіння вяжуть людей, обєднюють їх, творять з них одну громаду мучеників за цілі вищі, загальніші. Тут уже затираються межі холодно продуманого, а приходить мішанина сентименту, ненависти й одчайного фанатизму, що родить неофітів. А цей неофітизм прозябне й народиться не лише у тих, на яких спала важка рука володимирського правосуддя, але й у їх рідних, близьких, знайомих. І коли цей процес матимемо на увазі та його наслідки, і коли у звязку з цим ставитимемо питання: хто є розсадником комунізму у нас, то не будемо вагатися щодо вірної і правильної відповіди та оцінки.

Перед „реконструкцією".

Поголоски про „реконструкцію". — Конспірація в політиці. — Добра воля Пілсудського — основою уряду. — Збанкротований Несвєж. — Перед актуальними справами.

Варшава, 10. січня 1927.

Варшавська преса знову повна поголосок на тему змін у польському уряді. Відкіля ці поголоски взялися і в якому йдуть напрямку? Поміж членами кабінету істнують — мовляв — „ріжниці думок" — так високомудренно пояснює дипльоматична мова „добре поінформованих" газет (котра газета у світі признається до кепських інформацій?!). Конкретно говориться про недалеку димісію міністрів: Квятковського (торговля і промисл), Незабітовського (рільництво) і Мейштовича (судівництво), себто найбільш у нинішньому кабінеті згідливої трійці реакціонерів. Окрему точку творить „перевтома" міністра внутр. справ ген. Складковського а знову цілком окрему — всякі наиможливіші комбінації з іменами й посадами марш. Пілсудського та п. Бартеля. В орбіту всіх тих пречислених „відомостей" входить ціла тьма імен кандидатів на поодинокі портфелі й інші високі щаблі (передусім на військовій драбині).

Ми назвали всі ці інформації варшавської преси сплетнями та свідомо взяли в „лапки" слово „відомости". Бо справді, трудно ставитися інакше до вісток, які торкаються уряду та про які сам уряд зберігає фільософічну мовчанку й про які нічого не знають найчільніші політики — — за виїмком того чи другого „добре поінформованого" законспірованого редактора, якого місце в активній політиці дуже непевне і неясне. Взагалі всі ці вістки так, як уся ця реконструкція, є надзвичайно характеристичні для нинішних польських відносин: окутані непотрібною і незрозумілою тайною, кимось десь там обговорювані й ніде непринятими способами у загадковій формі в пресі лянсовані. Система конспіративного гуртківництва, парадоксальна в устрою демократичної республики, парадоксальна система, яка проте втримується місяці і ще Бог-зна як довго може втриматися.

А проте незалежно від правди чи брехні в тому, що марш. Пілсудський зречеться премієрства чи ні (положення це ні на дрібку не змінить), чи на місце того або іншого міністра ввійдуть ті чи інші особи, — незалежно від повені щораз нових і щораз більше поплутаних та суперечних сплетень,— не підлягає сумніву одно: що кабінет міністрів у такому сумбурному складі, як нинішній польський, довго протриматись не в силі. Так само річ не в „ріжницях погляду" поміж п. Мейштовичем та марш. Пілсудським на тему нового пресового декрету, а в ситуації цілого кабінету і всіх міністрів зокрема: кабінет завішений у воздусі й не опертий ані на парлямент, ані теж на якунебудь дужу о р г а н і з а ц і ю. Зновуж ані один міністр свою позицію у кабінеті не основує на чомунебудь іншому, як лише на добрій волі премієра. Марш. Пілсудський заступає сойм, усі партії й організації й усі кваліфікації міністрів. І особи марш. Пілсудського, творця і побідника у військовій революції, було досить, аби зліпити тих людей до купи, але його замало, аби їх утримати разом на довший час. Бо заслабким є гасло „моральної санації", яке так страшенно швидко показалося на практиці пустою фразою, а діри, яку творить в і д с у т н і с т ь я с н о ї п р о г р а м и в усіх ділянках державного життя, не заткає німб і найбільш фасцинуючого імени!

Марш. Пілсудський пробував створити основи під свій кабінет поза соймом і поза істнуючими програмовими концепціями. Такою найповажнішою спробою був Несвєж. Але Несвєж збанкротував швидше, ніж думалося: покликані до життя політичні „організації аристократичної магнатерії" не здобули собі жадного авторитету й виявили мінімальне практичне значіння; ендеція, яку вони мали розбити, в нічому не ослабла; магнатських капіталістів із закордону не видно, отже справді нема жадного розумного аргументу, який казав би для гарних очей пп. Радзівілів і Сапєг перекреслювати цілу — хоч як куцу — земельну реформу й наражувати собі всі т. зв. хлопські ліві партії („Визволєнє" „Строн. Хлопске") та потуранням монархістичному маяченню заганяти у ворожий табор вірних „пепеся кв". Несвєж збанкротував, звязані з ним господарські моменти щораз голосніше домагаються одної виразної лінії (недавній голосний відчит проф. А. Крижановського у Крекові про нову велику небезпеку для польської в а л ю т и!), а одночасно

щораз яскравіше виступає на календарі дата, визначена конституцією на нові вибори.

Ось так неминуча конечність пхає марш. Пілсудського до розмов із парляментарною лівицею, передусім до найповажнішої її групи — ППС. Ніде інде, лише тут джерело останніх поголосок про уступлення міністрів, найбільш поборюваних і зненавиджених ППС-ами. Але одночасно йдуть закулісові інґриґи з боку т. зв. „заховавчих сфер" і споріднених з ними соймових правих партій. Відсіль теж новоявлені проєкти поширити уповноваження уряду на право декретування зміни виборчої ординації, за яку навіть найзапекліші ендеки готові підтримати Пілсудського з Морачевським! (гл. недавня передова М. Нєдзялковського у „Роботніку" п. н. „Оферта").

Всі поголоски про реконструкцію польського кабінету зроджені на передвиборчому ґрунті, який починає на добре хитати урядом Пілсудського. Тому теж уряд мусить відповідно сформувати собі той ґрунт. Покищо ніякої поважної реконструкції не видно, хоч наступила вже особова зміна на становищі міністра освіти. Думаємо теж, що ще нешвидко вона прийде. Колиж прийде в такій чи іншій формі, то в нічому не змінить факту дальшого єдиновластя нинішнього правителя. Буде вона лише під одним оглядом знаменна: можна буде з неї бодай приблизно зміркувати становище правителя до справи виборів, становище таке саме неясне й таємне, як у всіх інших справах.

І. Кедрин.

Наші „русскі".

З діяльности москвофілів на політичнім та освітнім полі.

Наші „русскі", що відбули недавно свій зїзд з приводу річних загальних зборів „Общества Качковського", пробують зібрати свої слабі, розпорошені сили в цілому краю, щоб повести ударну кампанію в справі політичної й освітньо-економічної організації „русских мас". Ця організація, треба це заздалегідь зазначити, нікому не страшна, але всеж таки вона криє в собі деякі небезпеки для нашого одноцільного національного руху, ослаблюючи нашу відпорність супроти сусідів. Тому й подаємо про найновіші заходи наших „русских" отсю інформаційну замітку.

Москвофіли поставили собі за мету приєднати в цім новім році якнайбільше членів для „русской народной организации", яка працює в тісному звязку з т. зв. „Русским Народным Объединенiем" в Польщі, що стоїть під проводом посла Н. С. Серебренникова. При кінці 1926 року уладили наші „русскі" перші три політичні віча, а саме в Турці над Стриєм, Тилявї й Сокалі, а в новім році задумують устроїти цілу низку зборів і віч для проведення політичної організації по повітах. Зорґанізовано вже й кілька повітових комітетів, між ин. на львівський повіт під проводом Т. Гриневича з Винник.

В освітній ділянці відкривають москвофільські недобитки в Галичині читальні Качковського і поширюють орган „Русскій Голосъ" і „Науку". В останньому часі відбулися заг. збори чит. Качковського в Болестрашичах, пов. Перемишль і в Турці н. Стр., де, як подає „Р. Г.", читальню бажали захопити в свої руки українці. Ця читальня має власний дім і розпоряджає трьома приміщеннями, а передовсім великою салею. На збори читальні явилися майже всі члени з Турки, а також члени замісцеві (д-р Я. Сьокало і Д. Чайковський з Бориніщини, І. Ільницький-Фединич з Явори й А. Ільницький - Гулянович та М. Ільницький - Фединич із Лосинця). Звіт з діяльности здавав д-р М. Сохоцький, після чого вибрано новий виділ під проводом тогож Сохоцького 30 голосами (21 особисто і 9 на основі повновластей) проти 12 голосів. „Русскій Голосъ" зазначує, що спроба „зорвати собраніе" не удалася, бо „лучша часть" міщанства, піддержана інтеліґенцією, відвернулася від тих, що хотіли розбити збори. Вони тепер нарікають на „баденівські" вибори і збираються подавати протест до властей проти нелеґального вибору виділу. Новий виділ рішив одноушно не приняти в члени читальні завідателя парохії, українця, що вніс був подання в справі приняття, заохочений б. виділовим читальні і б. талєрґофцем, який хотів за всяку ціну провести українського священика в члени читальні Качковського. В цій справі бажані булиб точніші інформації.

В економічній ділянці засновують москвофіли для конкуренції з українськими кооперативами свої крамниці на статутах „Русск-ого Ревізіонного Союзу". Таких крамниць мають 122, при чому деякі з них перетягнули в останніх часах до свого Союзу ріжними штучками, використовуючи несвідомість або непоінформованість селян на місцях. З тою метою „Р. Р. Союз" видав свої статути й інші папери чистою українською мовою і фонетичним правописом, щоб лекше дістатися до наших сіл.

Ось і вся діяльність галицьких „русских" за останній час. Не треба ближче пояснювати, що і більшість їх читалень і більшість кооператив ледви животіє, не маючи в собі ніякої життєздатности. Це дійсно товариства москвофільських недобитків, які не можуть і не хочуть погодитися з тим, що життя поставило їх давно поза своїми скобками, що вони тепер тільки колодами на тернистім шляху нашого народу до всестороннього національного розвитку й поступу.

Наш нинішній огляд москвофільської „роботи" був би неповний, як би ми не подали ще одної ділянки їх діяльности, а саме релігійної. Так з „Русск-ого Голос-у" (ч. 185-6) довідуємося, що в Кросняншині на Лемківщині перейшла більшість селян у Тилаві і Терстяні, де саме недавно відбував своє віче о. К. Чайковський, на православя. Розаґітовані селяни внесли відповідне письмо до митр. Діонізія у Варшаві і до старости в Кросні, який у відповідь на це радив їм перейти громадно на латинський обряд. Селяни, розуміється, на це не згодилися і тепер чекають на затвердження їх переходу і на дозвіл спровадити до себе православного духовника. Як ця справа покінчиться, не знати. На всякий випадок слід ствердити, що москвофіли працюють тими самими методами і тим самим старим, випробованим способом, що й до війни. В останнім випадку мабуть не без вини і місцевий гр.-кат. священик, що не вмів як слід зжитися і зрозуміти своїх парохіян.

Під знаком льва і ягняти.

Екзотичний гість у Львові. — Загальні питання — ще загальніші відповіди. — Англійський гумор. — Лев і ягнята.

(м. р.) Приїхав до Львова „екзотичний" гість: англійський ґенерал Дідс, бувший перший секретар високого комісаря Палестини (премієр), завзятий пропаґатор сіонізму. Місцеві жидівські організації доложили всіх зусиль, щоби довкола його особи скупчити цікавість до палестинського питання, яке вони вважають справою великої міжнародньої ваги, а головно: своєю культурною справою. З цією метою запрохали вони представників усієї львівської преси на окрему конференцію до готелю Жоржа, де ґен. Дідс мав відповідати на їх питання у звязку з діяльністю над розвитком сіонізму і над відбудовою національного жидівського огнища в Палестині.

Ця зустріч представників преси з чистокровним, типовим англійцем, ще й прихильником сіонізму, була у всій своїй підготовці та обстановці дуже гарною та приємною товариською гутіркою, що закінчилась роскішним обідом. Товариська балачка з ґен. Дідсом зовсім не настроює на поважний тон. Питання, які ставили ґен. Дідсові журналісти „львівських" національностей і політичних напрямків, були або надто широкі, або надто влізливі і недискретні. Зараз при першім з них застерігся він, що не хоче торкатись ніяких політичних питань, які могли би кинути на нього тінь, як на гостя в межах польської держави. На загальні питання він міг би відповідати шестигодинним викладом або двома реченнями. А що 6 годин не мав перед собою, то вдоволявся обривистими лякончними фразами, перетиканими своєрідним англійським гумором. Хто не знає цього гумору, може мати враження, що англієць виголошує похоронну промову, коли цідить крізь зуби із скривленою усмішкою дотеп, що має заступати поважну відповідь.

Більшість цих відповідей була чимсь у роді такого дотепу. Вже у вступній своїй промові ґен. Дідс зробив веселе порівнання преси з фабриками державних спірітуалій, двома — як казав — найсильнішими чинниками впливу на уяву населення — які можуть бути корисні, коли вживати їх у міру, шкідливо розбурхуючі, коли вжиті у надмірній скількости, бо підливані водою фальшують свої дійсні елєменти. Питається хтось ґенерала: Скільки населення може помістити Палестина, коли еміґрація туди йтиме нормально, без ніяких перепон? Чи може бути ясніше питання? Чуємо відповідь: Вам відомо, що поняття „поміщення" якоїсь скількости людей у якімсь краю є умовне; ріжні вчені та спеціялісти можуть дати на це ріжну відповідь; колиб на прим. розвиток техніки пішов уперед непередбачними шляхами, то в Палестині можна би помістити не знати скільки населення...

Все це правда. Наш співробітник ставить йому питання: Чи не бачить суперечности у факті, що жиди в жидівській країні будуть імовірно в будуччині, як і нині, національною меншістю? Він дивується термінам: „нації" та „національности". Ми послугуємося старими европейськими, дотеперішніми поняттями; поняття національности приноровлене в Палестині і сіонізмом буде зовсім нове, інше. Хоча одночасно англієць признає, що розуміє, яка думка є притаєна (іmpliс tion!) в цьому питанні. І важко не згодитись із скептичним, легким тоном його відповідей. Він член нації, що любить безпосередній досвід, експеримент, спорт. Що з того, що в Палестині є нині 158.000 жидів і 980.000 арабів? Що з того, що навіть якби місце всіх цих арабів заняли колись жиди, то ще й тоді, навіть 3 міліони жидів у Палестині матимуть ще більш 10 міліонів земляків, розсіяних по Европі? Чи нема націй пануючих, які є в меншости? Чи всі нації мусять мати свою держа.

Анисія Свєнціцька.

ВІРА І НАУКА.

Два світогляди: релігійний і матеріялістичний*).

Комунізм став на порядку дня нашої доби. Нова практична розвязка соціяльного питання притягає до себе очі сучасного людства. Сьогодні годі промовчати істнування більшовиків. Кожний нарід, кожна держава, кожна людина — всякий по свойому відповідає і відзивається на здвиги комунізму. Одні видять в ньому безумовне зло, другі — одиноке спасення, а треті — хоча й незгідні з ідеольоґією комунізму — добачують в ньому одиноку свою оборону. Для пролєтаріяту комунізм є новою зорею. Зовнішня нерівність, що кидалася в очі, в комуністичному царстві счезла: палата богача рядом з хатчиною бідняка вже нікому не дере очей, бо власть оперлася якраз на бідняках, а буржуї-богачі стали хіба погноєм нового життя. Хоча дуже можливо, що життя робітника тепер не стало краще в СРСР., але він певно не проміняє його на давнє життя. В новому суспільно-державному устрою його видять, до нього прислухуються, його матеріяльні і культурні потреби стараються заспокоювати перш усього. ...Останні стали першими. В цьому то й міститься проста розвязка особлившої притягаючої сили комунізму для пролєтаріяту. Особливо повинна це бачити і розуміти церква.

Серед рабів, принижених і обиджених життям найшла собі Христова церква перших приклонників, бо тільки вона їх добачила та признала їх більше достойними за богатих і сильних; бо вона влила в їх душу нове життя. Але скоро представники й охоронці церкви забули на заповіт Христа та в погоні за приспособленням до вимог життя пішли з богачами і сильними, щоби дістати окрушини з їх стола, та розміняли на життєві дрібняки великий патос науки Отців церкви. Внаслідок цього, хоча християнство властиво не звязане ні з одною формою влади та ні з одною суспільною верствою, по іронії долі — нині значна частина суспільства стала глядіти на нього як на релігію богатих, як на релігію буржуїв.

І бідна церква Христова мусить з одного боку обороняти себе від доконів у буржуйности, а з другого оправдуватися перед життям і наукою. Дивне і жалю гідне положення, в якому скривається глибоке непорозуміння. Справжня церква Христа не потребує ніякої оборони. Вона сама є найвищим авторитетом і в духовному досвідові святих вона є сама собі оборона. Оборони потребують люди — зі своїми помилками і прогріхами. Церква людей в історичному ході зійшла з правого шляху заповітів Христа, та просякнула злом і суєтою світа цього; вищий духовний досвід затратився, пропав і вищий духовний авторитет. А грішний світ покликав до відповідальности перед собою святу церкву.

І комунізм взявся за вирішення не тільки суспільних і економічних питань, але й релігійних, стараючися поставити в основу життя свою власну фільософію і релігію. Протирелігійний світогляд старається стати основою життя; на місце релігійного світогляду виступає матеріялістичне і механічне розуміння світа.

Правда, матеріялістичний світогляд істнував здавен, але його все ставила дальше в стороні релігія, з якої — як богатої ріжними потенціями — розвивалася культура з духовними цінностями і новими завданнями життя. Релігія була свідомо, чи несвідомо невідємною часткою життя людини. Осталось те саме й сьогодні, бо духовне насліддя релігії занадто велике, щоби по одному приказу можна було звільнитися од нього. В противенстві до релігійного світогляду — матеріялістичний не може бути будуючою силою життя — творчим первістком життя, бо звільняючи життя від вищої цілі (смысла), він може тільки розпускати стихії та довести все до крайнього песимізму.

Але сталося: одним розчерком пера викинено поза рямки життя — як непотрібний тягар — увесь величний досвід релігійного життя людства. Віра стала соромною складовою частиною життя людини. Усі засоби пропаґанди, при допомозі всього державного апарату пущено в рух проти усякої релігії, особливо проти православя, як бувшої державної релігії. Молоде покоління і широкі маси народу виховуються в хулі проти всього, що було святим і дорогим нашим предкам на протязі богатьох віків. Настає релігія боротьби сліпих сил, що є основою природнього життя. Економічний матеріялізм, як основа суспільного життя, видвигає пролєтаріят як носія матеріяльної сили, а людину перемінює в колісце, у ґвинтик суспільного життя. Ось основа, на якій тчеться новий зразок життя на просторах СРСР.

(Продовження буде).

*) Поміщуючи отсю цікаву й своєрідно-оригінальну розвідку шан. Авторки, що займається важливим питанням, яке у всій своїй величі і настирливости виринає перед сучасним поколінням, уважаємо своїм обовязком зазначити, що не погоджуємося з усіми поглядами п. А. Свєнціцької. — Ред.

ву? Чи пропагатор сіонізму мусить ломати собі голову над проблемою, де і як помістити всіх жидів? Адже хто зна, чи сіонізм і еміграція до Палестини є поняттями, які покриваються?

Ген Дідс не поставив таких питань, які заступають відповідь, тому, що він як досвідчений дипльомат заздалегідь обмежив їх характер. Він вірить у розвиток сіонізму і є його пропагатором. Бо одною із загальних, незвичайних рис сіонізму є те, що прихильниками цього руху є всі нації, майже всі партії, а навіть ватиканський престіл. Це є факт, з яким треба рахуватись і на основі якого можна ворожити сіонізмові великий розвиток. Англія відкрила цей факт і хоче його використати для власних інтересів на Сході. Вона хоче опертись на жидах, як на силі, що має противажити напір Арабів і хто зна, яких суперників її східної політики. Зрештою Арабам не дістється ніяка кривда. „Бо коли один з вас одержить від мене 5 фунтів і другий також 5, то чи той другий може нарікати, що я йому зробив кривду, тому, що дав також тамтому?"

Англійця-сіоніста найбільше бентежили питання, які йому ставили самі жиди-сіоністи. Вони хотіли довідатись від нього про ріжні нові засоби збільшення сіоністичного руху. А він відповідав як з катехизму: „є двоякі: — моральні і матеріяльні; моральні — пропаганда, матеріяльні — гроші". Ах! правда є ще один, яким жиди користуються нерадо. Але хто зна, чи він не найкращий. Бо його вживають давно англійці. Це — бокс. Увесь світ сміється за це з англійців, але всі їх за це шанують. Міг би був додати: бо завдяки мистецтву, де і коли вдарити — світ до нас належить. І ще такий висновок у звязку з сіонізмом: „бо коли ви в Палестині не зможете вдержатись, то що тоді вам і... нам з цієї ідеї?"

І коли один з присутних жидівських журналістів повторив на кінці ще раз думку сенатора Рінгеля, який з радісною усмішкою зазначив „майже історичний" момент, що зєднав довкола одного стола всі національности цього краю, — а фотограф наставив саме свій апарат, щоби це увіковічнити — ген. Дідс саркастично висловив афоризм: „бо сіонізм має це дивне в собі, що єднає разом льва і ягнята".

Представник британського льва недбало сидів посередині, а львівські „ягнята" весело стрибали біля нього.

Памятаймо: Рідна Школа — це наводин фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Новий влом у Львові.

Львів, 12. січня 1927.

Минулої ночі злодії вломилися до складу футер Штанда і Вальдмана при пл. Голуховських ч. 11. Розбили касу, забрали всю готівку: 100 долярів і 700 зол., а з магазину на І. поверсі забрали 48 дорогоцінних шкірок вартости кілька тисяч зол.

Біржа.

Гроші.

Курс доляра на приватній біржі піднісся наслідком збільшеного попиту на 9·02.

Збіжа.

Пшениця двір. 50·75—52·25, пшениця кр. селянська 48·25—49·75, жито галицьке 37·25—37·75, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 28·75—29·75, кукурудза румунська 28·75—29·75, бараболя промислова 6·00—6·25, фасоля біла 41·00—44·00, фасоля колірова 32·00—34·00, фасоля краса 41·00—44·00, горох пів-Вікторія 62·00—72·00, горох полевий 42·00—45·00, бобик 33·00—34·00, вика 33·00—35·00, сіно пресоване 7·00—8·00, солома пресована 4·75—5·00, гречка 33·00—34·00, льни 65·50—67·50, лубін синій 21—22, ріпак 72·00—75·00, трісік кукурудз. 43·00—45·00, мука кукурудзяна 32·00—33, отруби житні нетто без мішка 22·00—22·50, крупи гречані 66·00—68, пшоно 6?·00—66·00, крупи ячмінні 49·00—50·00, пенцак 48·50—49·00, макухи льняні 35·00—36·00, макухи конопляні 22·00—23·00, конюшина червона 3?0·00—?85·00, мак синій 160·00—185·00, мішки ютові 1·00, мішки ужвані добрі (за штуку) 1·00 зол.

Добруцький про український університет.

Що сказав мін. Добруцький представникові „Слова Польского" про українське шкільництво? — Реформа шкільництва буде далі в руках проф. Бартеля. — Справоздання Голувка.

Варшава, 12. січня 1927.

Представник „Слова Польского" мав учора розмову з новим міністром освіти д-ром Добруцьким на тему українського шкільництва. Це перше інтервю нового міністра, тому годиться познайомити з ним українське громадянство.

На запит, яке відношення міністра до народнього і середнього українського шкільництва, д-р Добруцький відповів: „Можу вас запевнити, що я не взяв на себе ніяких зобовязань у відношенні до постулятів меншостей. Одначе моя лінія в тих справах буде згідна з політикою цілого уряду і, розуміється, буду працювати в порозумінні з цілим кабінетом". Щож до справи українського університету, то — на думку д-ра Добруцького — ця справа вже давно поладнана. **Український університет у Львові є мрією деяких кол, одначе це уряду не вяже.**

Своє відношення до конференції Голувка в Чехословаччині д-р Добруцький спрецизував так: „Конференції п. Голувка в Празі є або його приватною ініціятивою, або студіями меншостевої комісії, яка істнує в соймі, а яка не походить від уряду й абсолютно не вяже його в нічому в його екзекутиві. Наскільки знаю, єдиною актуальною справою, про яку говорено (є це зрештою також приватна ініціятива п. Голувка), була справа перенесення Господарської Академії в Подєбрадах, до речі — добре улаштованої, до Польщі. З тою справою я ще не вспів зазнайомитися".

В дальших частях своєї розмови д-р Добруцький заявився за реорганізацією шкільництва в Польщі по думці програми проф. Бартеля. Свій погляд на всі ті справи вискаже докладно при нагоді бюджетової дискусії.

Польські часописи подають, що не зважаючи на номінацію мін. Добруцького, віцепрем'єр Бартель займатисьме далі справою реформи устрою шкільництва в Польщі.

У вівторок ведено наради секції для національних меншостей. На порядку нарад було справоздання Голувка з його поїздки до Подєбрад і до Праги і його необовязуючих розмов з українськими професорами. Продовження нарад буде в середу.

Мадярсько-італійський пакт.

Мадярщина монархією?

Білгород, 11. січня 1927.

Вістка про пляновану подорож мадярського премієра до Риму викликала занепокоєння в тутешніх політичних колах. Часописи побоюються, що в Римі прийде до заключення італійсько-мадярського пакту приязни, який полагодить три важні для Мадярщини справи: 1) справу монархії, 2) справу вступлення на престіл арх. Альбрехта за згодою і піддержкою Італії, при чому арх. Альбрехт мав би одружитися з кн. Іленою і 3) справу вільного доступу до Фіюме.

Рим, 11. січня 1927.

„Корієре делля Сера" пише, що стріча прем. Бетлена з Мусолінієм затіснить взаємини між обома краями. Передовсім розглядатимуть на конференції справу торговельної мадярської пристані над Адріятиком.

Еспанія готовиться до війни в Мароко.

Париж, 11. січня 1927.

Із Танжеру повідомляють, що там кружляють чутки, начеб еспанці приготовляли поважні воєнні операції в полосі еспанського Марока. Тому, що міст між Тетуаном і Рабатом зірваний, тяжку артилерію перевозять поромами. Відокремлені наступи тубильців тревають дальше.

Нова революція в Мексику.

Льондон, 11. січня 1927.

„Юнайтед Прес" повідомляє з Ель Пасо, що там проголошено маніфест двох мексиканських ґенералів, у якім сказано, що утворено новий мексиканський уряд. На чолі уряду стоїть Трапістон Керс як президент і Джозо Ґандара як нач. військовий командант. Новий уряд є ліберальний та не має нічого спільного з бувш. урядом Гуерти. Першою ціллю нового уряду є здобути мексиканські міста на кордоні Злучених Держав.

Новий революційний рух у Мексику є поважний. Карза, прихильник католицьких стоваришень, що мусів утікати до Злучених Держав, зібрав гроші при помочі Лицарів Колюмба для переведення революції в Мексику. Зачувати, що він перейшов уже кордон. Його військовим помічником є ген. Антеага, який зібрав у стейті Оджака значні війська. Слідство проти еп. Діяза в місті Мексику нібито виявило, що він піддержує повстання Карзи. Мексиканська поліція арештувала разом із епископом представників Есошейтед і Юнайтед Прес, які були в епископа Діяза задля інтервю. На інтервенцію американського посольства журналістів випущено на волю, а еп. Діяза вислано на Кубу. Доля арештованих пятьох епископів і архиепископів незнана.

Різня в Китаю.

Бандити вбили 1000 людей.

Льондон, 11. січня 1927.

Із Шантунґа повідомляють, що бандити підпалили місто Ванг-Чі-Іо і вирізали всіх мешканців, числом до 1000, без ріжниці пола і віку. Деякі мешканці згоріли у власних домах, інших бандити вистріляли, коли вони хотіли втікати.

Трактат Німеччини з Чехословаччиною?

Льондон, 11. січня 1927.

„Дейли Кронікл" повідомляє, що в найближчім часі слід сподіватися заключення політичного договору між Чехословаччиною і Німеччиною.

Смерть Г. С. Чемберлена.

Відень. 11. січня 1927.

Вчорашня тутешня преса повідомляє з Байрайту про смерть німецького письменника і „духового батька антисемітизму" Гавтона Стюарта Чемберлена.

Григоріянський календар у Болгарії.

Софія, 10. січня 1927.

Міністр закордонних справ Буров предложив собранію законопроект про введення григоріянського календаря в Болгарії. Таким робом юліянський календар залишиться вже тільки в православній церкві в Росії, на Україні і в Сербії та в гр.-кат. церкві в Галичині й на Закарпатті.

Православна церква в Польщі.

Варшава, 11. січня 1927.

Дня 10. січня почався у Варшаві зїзд представників православного духовенства, скликаний митр. Діонізієм. Зїзд має обговорити положення православної церкви в Польщі.

Крадіж на почті в Башні Долішній.

Любачів, 11. січня 1927.

В ночі 10. січня невислідженi злодії вкрали на почті в Башні Долішній підручну касу. В касі було 5 грошевих листів, незнаної покищо вартости.

Новий міністр освіти.

На місце інжиніра — оператор.

Новий наслідник Бартеля на стільці міністра освіти д-р Ґустав Добруцький є з фаху лікарем. Що перший збудував, те другий має лікувати. Офіціяльна і півофіціяльна преса твердить, що лікар Добруцький буде не лікувати, але реалізувати пляни Бартеля. Та всеж цікаво знати, яке відношення в своєму житті мав колинебудь до освіти й педаґоґії новий міністр. Коли переглянути дати з його життя, то приходиться ствердити, що з педаґоґією та зі шкільництвом він ніколи не мав нічого спільного, крім хіба того, що сам ходив колись до школи і кінчив університет. Та це, кажуть його прихильники, не має ніякого значіння, бо, хоч новий міністр не фаховець в освітньому ділі, то буде реалізувати освітні пляни свого попередника інжиніра далеко краще від кожного фаховця.

„Родився д-р Добруцький 1872 р. в Мізуні на Буковині. Медичні студії покінчив у Кракові. Потім осів у Станиславові, де попри лікарську практику займався також громадськими справами. Перед війною був головою „Зайонзк-у Стшелецк-ого". З українських часів був арештований. Судили його за державну зраду. За працю на суспільному полі дістав від Польщі „Кр. Walecznych". В перших часах польського панування був директором загального шпиталю в Станиславові. В часі виборів 1921 р. став сенатором з лісти „Пяста", вибраний в округах Тернопіль і Станиславів. У „Пясті" довго не попасав. Перейшов до „Визволеня". Накінець опинився в „Клюбі Праці", який сформував теж бувший „визволенець" Тугут.

Львівська рептилька „Дзєннік Львовскі" пише, що міністерство освіти потребує не педагога, але господаря. І саме таким господарем у міністерстві має стати д-р Добруцький.

Головним акушером від українського шкільництва був свого часу побіч Стан. Ґрабського ославлений Тугут. Коли розложити саме прізвище „Тугут", то вийде, що він „добророб". Що доброго зробив він для українського шкільництва, загально відомо. Тепер акушером українського шкільництва став оператор Добруцький, що теж мав би „добро" творити, як каже назва. Побачимо, до якої міри добрими для українського шкільництва будуть операції Добруцького.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Радянська Україна.

Нові українські словники.

Головполітосвіта намітила видання двох слівників українською мовою: один енциклопедичний, невеликого типу, а другий великий для досвідчених читачів з обсягу українознавства. Технічний відділ Інституту української наукової мови в Києві виділив спортову комісію, що має уложити українсько-російський термінольогічний, спортовий словник. Комісія приступила до збірки матеріялів.

Українські мистці за кордоном.

Ще в жовтні 1926 р. виїхали за кордон для студій українські мистці, професори київського художнього інституту, члени Академії Мистецтв М. Бойчук, А. Таран і управитель межигірського керамічного технікуму В. Седляр. Дотепер обїхали вони Німеччину, познайомилися з її мистецькими осередками, а тепер ідуть до Парижа. В часі свого побуту в Берліні, Липську, Мюнхені та інших містах, оглянули вони музеї, школи, академії, та мистецько-промислові підприємства. Відвідали також т. зв. „Бакгауз" у Ваймарі (мистецьке обєднання німецьких мистців, що має також вищу мистецьку школу). Всюди студіювали вони докладно теперішній стан мистецької освіти, досягнення мистецького промислу, а також найновіщі технічні досягнення в мистецтві. Крім того знайомили вони німецьких мистців зі сучасним положенням мистецтва на Україні.

Український музей-виставка в Одесі

При кінці грудня (27.) відкрито сільсько-господарський відділ українського музею-виставки товарів, які експортують на близький схід. Відділ удекорований в українському стилю. Є в ньому всі зразки машин і с. господарських продуктів з Туреччини. На днях мають відкрити Східний відділ виставки, де будуть експонати і зразки товарів, які мають експортувати з України та цілого СРСР до Туреччини та інших країв близького сходу.

Управа Дніпрельстану у Москві.

„Вісти" з 1. січня ц. р. приносить сензаційну відомість про організацію „управління Дніпрельстану". Телеграфічна вістка датована: Москва, 31. грудня. Вона звучить: Рада праці й оборони СРСР, ухвалила для керування роботами Дніпрельстану закласти підпорядковане Всесоюзній Раді Народнього Господарства управ-

лінія дніпровським будівництвом. На його чолі стане персонально призначене Всесоюзовою Радою Народнього Господарства правління. Воно перебуватиме в Москві. Компетенцію і порядок праці управління визначить окрема постанова ВРНГ-ва СРСР. Це управління буде мати право розпоряджати кредитами, що їх будуть видавати на Дніпрельстан. Воно буде мати право позивати перед суд і відповідати перед судом. Фінансування Дніпрельстану переводиться на основі державного всесоюзного буджету з фондів, призначених на фінансування народнього господарства. Управління має також обовязок забезпечувати Дніпрельстан матеріялами, керувати роботами Дніпрельстану на місці буде начальник робіт, призначений управлінням з Москви. Телеграма з Києва подає вістку, що поширений пленум окружного виконавчого комітету асигнував 100.000 карб. на Дніпрельстан.

НОВИНКИ.

— **„Взаємини двох націй“.** Випадково попало в наші руки число часопису Le Indépendance Luxembourgeoise", де на першій сторінці находимо таку замітку: „Поляки і Українці". — Український денник „Діло", що виходить українською мовою у Львові, подає до відома в своїм 2. числі 1927, що минулого року на 291 чисел мав 122 конфіскати. Зваживши, що польська цензура конфіскує звичайно в кожнім конфіскованім числі чотири або пять статей, можна рахувати, що загалом було сконфісковано приблизно 500 статтей. Це каже багато про взаємини двох націй".

— **Сестри Служебниці нехтують рідну мову!!** До окружного суду в Станиславові ввійшла така справа: L. cz. Cg XIV. b 315/26. Zgromadzenie Sióstr Służebnic Najświętszej Panny Marji obrządku grecko-katolickiego we Lwowie przez Siostrę Ignatię Szurma przez adwokata D-ra Ignacego Lachsa w Stanisławowie przeciw Michałowi Nadworniakowi w Ottynji i Józefowi Nadworniakowi w Grabiczu o dosiatczenie złota. — Соромно нам українцям за такий прояв безхарактерности; чужі люди дивуються і глузують, що сестра Ігнатія не могла собі найти кращого оборонця як „брата" Ігнацого.

— **Ревізія листів і посилок.** Проф. Кеммерер, даючи ради польському урядові в економічних справах, висловив погляд, що не виплачується продовжувати системи ревізії листів і почтових пересилок, в яких шукають за грішми. За 6 місяців у 10.233 відчинених посилках найшли всього два годинники і один перстень. Митовий відділ міністерства скарбу не згоджується з поглядом американського професора, заявляючи, що в самім Познані найшли гроші в 154 посилках. Наші люди залюбки вкладають гроші в листи, замість пересилати їх переказами або банком і дивуються, що ці гроші не доходять.

— **Сумна і темна хроніка.** Подружі трагедії між бідним населенням стаються щораз частіщі. Жінка портієра при електричнім трамваю у Львові, Ксеня Вигнанець, уже не молода, 5?-літня, підозрівала свого чоловіка, ще старшого, що той ожениться з її сестрою, коли вона вмре. Підозріння зродилось від факту, що бідна сестра приїхала до них і жила там кілька місяців. Тому жінка одної ночі вдарила свого чоловіка сокирою по голові, так, що він довго лежав недужий. Прокуратура обвинувачувала Вигнанцеву за тяжке ушкодження тіла і поставила внесок прослідити її умовий стан, мабуть захитаний надмірною заздрістю. — Недавно любовну трагедію пережив крамничник від оселедців Штурм, якому не велось у торговлі. Крім цього він закохався в якійсь ряшівській панні, з якою не міг оженитись, головно задля недостачі фондів. У такім безнадійнім стані він вибрався до Любіня Великого і там кинувся під поїзд. Цікаве, що його трупа найшли в святочнім релігійним одязі. — Якийсь рогатинський купець Авраам Розенберг знав таку штуку підписування векслів, що набрав на свій підпис від львівських і рогатинських купців товарів на 30.000 зол. і прикидався недужим. Його привезли вже до львівського суду.

— **Катастрофи.** Поспішний поїзд Іркутськ—Москва вилетів із шин недалеко Москви: 16 убитих, 19 ранених. — На стації Кутно (Польща) зударилися поїзди; 4 залізничники ранені, кілька вагонів розторощених — 6 робітників згинуло від вибуху при будові льондонського тунелю під Темзою.

— **Часопис французьких соціялістів.** Французька соціялістична партія розбита на кілька відламків, головно наслідком зростаючих впливів комунізму, втратила давно головний свій денник „L' Humanité", оснований колись своїм провідником Жоресом. Другий денник „Populaire" перестав виходити від мая 1924, після виборів. Від того часу соціялісти робили зусилля, щоби підготовити видавання нового денника, що їм удалось щойно тепер. З цею метою два дотеперішні їх тижневики „Le Combat Social" і „La Correspondance Socialiste" будуть припинені, щоби всі свої сили зосередити на однім обемистім щоденнику. Редактором його буде посол Блюм.

— **Світова всячина.** Кореспондент „Кельніше Цайтунг" у Мюнхені, журналіст по професії, д-р Гуго Целлер, дістав від баварського міністерства освіти титул професора, що правда трохи пізно, бо в 70-ім р. життя. Він відомий як дослідник німецьких кольоній у Камеруні та Того і кореспондент з Полінезії та Південної Америки. — Між Льондоном і Ню-Иорком відчинено постійну телефонічну службу. Редакція „Івнінг Стендерд" повідомляє, що в розмові своїй з редакцією „Ню-Иорк Уорльд" підчас 8 хвилин ні разу не потрібувала питатись „як", бо так добре чула кожне слово. — У Лізбоні хтось кинув бомбу на костел св. Севастіяна, яка сильно його знищила. — Князь Віктор Наполеон Бонапарте, чоловік бельгійської княжної Клементини залишив по собі 12.358 фунтів. — У шахових змаганнях, що почались у Льондоні, бере участь один сліпий молодець, який грає спеціяльними фігурами з округлими та гострими кінцями наверху, щоби міг їх пізнавати дотором. — Про наслідника англійського престола згадують найчастіше, коли вибирається в подорож і приготовляється до заручин, а ще частіше, коли паде з коня. Якийсь сотий раз зробив він це цими днями, на ловах на лиси. Минулого тижня в Льондоні якась амазонка виратувала його може і від смерти, здержавши його сполоханого коня.

— **З кіна.** У кіні „Коперник" почалась нова чудова фільма: „Ведмеже весілля", драма в 10 діях у головних ролях з Вандою Малиновською та Константин Еггерт. — У кіні „Марусенька" подвійна програма „Ню-йорський намул" в 8 діях з Мейрі Фільбін і „Ковбой серед моряків" 6 дій ураганного сміху, у головній ролі з Гут Джібсоном.

— **Поширюйте рідний промисл,** уживаючи пасту до обуви Елеґант і французьку масу до фротерування підлоги О. Левицької і Ски у Львові — Кордецького 51. 1302 а) 2—3

— **Традиційний маланчин вечір з танцями** у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка в четвер, дня 13. січня ц. р. уладжує Незалежний Людовий Театр. Програму становлять: Актуальна комедія, співи Наддніпрянського хору під орудою П. Євсевського та продукції знаменитих танцюристів М. Мацяка і Смірнова. — Танці від 12 опівночі до ранку.— Військова орхестра. — Початок артистичної частини 9·30 вечером. — Білети продає Союзний Базар, а в четвер від 7-ої год. каса театру. 1311 1—2

— **Поради на 1927 рік.** Хочеш бути добрим громадянином, хочеш бути ощадним, хочеш бути поважаним, хочеш щоби думали що маєш гроші, вкінці, як не хочеш вмерти на грипу уживай пасту до обуви „Елеґант". 1302б 1—1

З церковних справ.

Новий мітрат у св. Юрі.

По ненадійній смерти епископа-суфрагана о. д-ра Иосифа Боцяна, що мав обняти провід греко-кат. митрополичої капітули у Львові, іменували церковні власти членом цеї капітули греко-кат. апостольського вікарія у Боснії о. мітрата Олексія Базюка, що в другій половині грудня м. р. прибув уже до Львова і на днях має обняти свій уряд та розпочати свою відповідальну працю. Треба признати, що іменування о. Базюка новим церковним достойником у св. Юрі було вповні щасливе.

О. мітрат Базюк (тепер пятьдесятьлітник) після скінчення гімназії в Галичині і богословських студій у Римі, душпастирював довший час у львівській архієпархії і на кождочасній своїй посаді в краю живо інтересувався долею своїх парохіян та брав визначну участь у місцевому українському народньому житті. Коли з кінцем 19 стол. по рільничих страйках з 1902 і 1903 р. розвинулася величанська еміграція українського сільського пролетаріяту зі Східної Галичини до Німеччини, як хліборобсько-сезонова, так і напівпостійна гірничо-промислова, показалася пекуча потреба подати духовно-церковну обслугу кільком соткам тисячів наших емігрантів-робітників і робітниць у Німеччині. Справою організації цеї нашої величезної еміграційної стихії занявся Народній Комітет під проводом д-ра Костя Левицького, а радше Народня Канцелярія під проводом пок. Осипа Кузьмича, що навязала близькі взаємини з берлінською Feldarbeiterzentrale і її прирганичними відділами, головно в Мисловицях і Найберуні. З доручення Народнього Комітету організацією еміграції в самій Німеччині і допомогою емігрантам занялися покійні нині заслужені громадянські діячі о. посол Иосиф Фолис зі Скнилова і померший у Виниці на Україні в 1919 о. Володимир Ганицький з Рудна біля Львова. Богато зрозуміння виявив тут і митрополит Шептицький, котрий згодився вислати двох священиків до Німеччини в цілях релігійної допомоги нашим емігрантам. Пок. о. Вол. Ганицький осів був постійно в Катовицях, а теперішній мітрат о. Ол. Базюк в Бремені, де обслуговував не тільки наших робітників, фабричних і хліборобських північно-західної Німеччини, але і тих, що, їдучи корабельною лінією Norddeutscher Lloyd, якийсь час пробували в еміграційних захистах у Бремені. Далекосяглу вагу праці обох наших постійних місіонарів могли оцінити хіба ті з наших людей, що її наочно бачили. Живучі о. сов. Дамян Лопатинський у Львові, о. еп. Микита Будка в Канаді (тоді префект дух. семинарії і секретар українського тов. еміґр. св. Рафаїла у Львові) та інші, що в літніх місяцях перед війною відбували місійні подорожі по Німеччині і д-р Степан Баран, що з рамени австрійського міністерства торговлі відвідував в 1912 р. всі місцевости нашої зарібкової еміграції в Німеччині для зібрання матеріялів щодо відносин праці і зарібків галицької еміграції в Німеччині, були свідками жертвенної праці обох наших церковно народніх робітників. В домівці о. Вол. Ганицького при Holzerstrasse в Катовицях і в скромненькій каплиці та домівці о. О. Базюка при Philosophenweg в Бремені шукали і знаходили розраду і поміч тисячі наших бідних емігрантів, вважаючи їх справді своїми опікунами й оборонцями.

На цій тяжкій місійній праці, яку з посвятою проводив не лиш як католицький священик, але і як свідомий та діяльний український громадянин-патріот, пробув о. Базюк до грудня 1914 р. В грудні 1914 р. іменовано о. Базюка апостольським вікарієм з епископською юрисдикцією для греко-католиків в Боснії (поселенців з Галичини і на новому, дуже важкому становищі в Банялюці і в Прняворі прожив о. Базюк повних 12 літ, ратуючи наших поселенців від сербського, зглядно хорватського заливу і беручи їх в оборону перед тамошніми властями.

Тепер вернув до своєї батьківщини до праці на високому і відвічальному становищі, збогачений великим життєвим досвідом на чужині. О. Базюк як чоловік з европейською освітою володіє в слові і письмі крім української і польської ще мовами: латинською, італійською, німецькою і сербо-хорватською) і великою культурою духа — антитеза своєрідного хасидизму деяких наших церковних кругів, особливо в Перемишлі і Станиславові — без тіни задирливости, скромний, незвичайно ввічливий, людяний і учинний, своєю особою внесе в старі святоюрські мури новий підйом і свіжу енерґію, так нам потрібні у хвилі, коли і на український нарід і на греко-кат. церкву в границях Польщі бють громи з усіх сторін.

Українське громадянство вітає щиро о. мітрата Базюка, бажаючи йому повних успіхів в його праці на церковній і народній ниві, переконане, що він свою теперішню місію в сучасних тяжких відносинах сповнить як найліпше і дійсно успішно для добра греко-кат. церкви і українського народу.

З гуманітарної акції.

З діяльности Українського Краєвого Тов-а охорони дітей і опіки над молодю

В останніх місяцях основано три нові філії цього Тов-а, а саме в Бібрці, Добромилі і Дрогобичі. Коли зважиться невідрадні відносини в шкільництві, недостачу виховання взагалі, а національного з окрема, а дальше фізичний і моральний занепад молоді по війні, недостачу належної опіки й помочі для сиріт і занедбаних дітей, — то приходиться ще раз ствердити, що українське громадянство рішучо замало інтересується згаданими справами і не організується до протиділання, до самооборони.

З тих причин з признанням слід згадати про оснування згаданих вище філій і піднести працю осіб, які до того причинилися. Головою філії в Бібрці став парох о. Данило Міхус, в Добромилі парох о. Ів. Господаревський, а в Дрогобичі директор української гімназії п. Волод. Кузьмович.

Згуртований у видiлах гурток людей доброї волі взявся вже до праці і можна мати надію, що і в згаданих повітах піде та сама робота, яка ведеться по богатьох інших філіях Тов-а. Бобрецька філія основує захоронку в Бібрці, філія в Добромилі організує поміч для сиріт і бідних дітей, а філія в Дрогобичі задумує основувати інституції опіки над дітьми, яких у дрогобицькім повіті ще нема.

Одначе щоби це сталося, мусить усе громадянство тих повітів прийти з помічю видiлам філій і зрозуміти, що без моральної і матеріяльної допомоги всього громадянства не можна рахувати ніде на успіх. Слід теж сподіватися, що громадянство тих нечисленних повітів, у яких ще нема філій Тов-а охорони дітей і опіки над молодю, займеться як найскорше їх основанням.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський Хор під проводом Петра Євсевського поповнивши свій склад новими співочими силами з хору Котка і приготовивши новий репертуар, дає у Львові в салі Народнього Дому дня 19. січня ц. р. свій прощальний Концерт після чого виїздить через Катовиці до Німеччини. По дорозі Хор дасть по одному концерту у м. м. Городку Ягайлонськім, Судовій Вишні, Перемишлі, Ярославі, Ряшеві, Тарнові і Кракові. У Катовицях Хор виступатиме 29. січня б. р. 1111 1—1

Кобзаря - бандуриста п. Данила Щербину проситься негайно подати свою адресу, Львів, готель під „Трьома Муринами" для Українського Хору. — Голова Управи: А. Давиденко. Диріґент Хору: П. Євсевський. Секретар: Ралюченко. 1111 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Звичайний Загальний Збір

Філії Т-ва „Просвіта" в Бродах відбудеться в четвер, дня 20. січня 1927 р. о 10. год. перед пол. в салі Т-ва „Основа" в Бродах, вул. Церковна 10, із слідуючим порядком: 1. Відкриття Заг. Збору. 2. Відчитання протоколу з останнього Загального Збору. 3. Звіт Виділу з діяльности за 1926 рік з предложенням рахункових замкнень. 4. Звіт Контрольної Комісії з переведеної провірки і евентуальне внесення на уділення уступаючому Виділови абсолюторії. 5. Вибір голови Т-ва, шістьох членів Виділу, трьох заступників виділових і трьох членів Контрольної Комісії на рік 1927. 6. Вибір делегатів на Загальний Збір Гол. Тов-а „Просвіта" у Львові. 7. Внесення і запити. — Д-р Теодор Жолинчук, за голову, Володимир Чубатий, секретар. 1307 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.